

Asia: VN/2801/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi jätelain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Laki jätelain muuttamisesta & säännöskohtaiset perustelut

15 §. Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvollisuus

Pidämme lain tasolle nostettavaa täsmennystä jokaisen asukkaan ja toimijan henkilökohtaisesta jätteiden lajitteluvollisuudesta hyvänä. Syntypaikkalajittelun tehokas toteutuminen edellyttää yksilöiden toimia. Jätehuoltotoimijoiden tehtävänä on järjestää asiakkaiden lähelle monipuoliset jätteiden erilliskeräysmahdollisuudet. Kun lajitteluvollisuus on lainsäädännön ylimmällä tasolla, asukkaiden neuvonta ja tiedotus pystytään toteuttamaan vaikuttavammin kannustuksen ja motivoinnin lisäksi viittaamalla lakiin.

Kannatamme jätteiden kiinteistöittäisten erilliskeräysvelvoitteiden kiristämistä, jotta lajittelu olisi asukkaille mahdollisimman helppoa. Syntypaikkalajittelun avulla materiaalit pysyvät puhtaina, mikä mahdollistaa korkealaatuisten kierrätysmateriaalien valmistamisen.

Lajittelun ja jätteiden erilliskeräyksen ensisijaisena tavoitteena tulee olla, että erilliskerätty jäte toimitetaan käsittelyyn, jossa mahdollisimman suuri osa siitä valmistellaan korkealaatuiseen uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen.

15 c §. Kielto kerätä kierrätyskelpoista tai uudelleenkäytön valmisteluun soveltuvaa jätettä energijätteenä

Kielto kerätä kierrätyskelpoista tai uudelleenkäytön valmisteluun soveltuvaa jätettä energijätteenä on kannatettava, koska tällä hetkellä muualla kuin kotitalouksissa syntyvää kierrätyskelpoista jätettä, erityisesti muovia ja kuitua, päätyy paljon energijätteenä polttoon.

Pykälä ei nyt kiellä energijätteen keräämistä, mutta yleisen ymmärrettävyyden kannalta olisi selkeämpää luopua energijäte-termistä jätelajina kokonaan ja siirtyä yhdenmukaisesti käyttämään ainoastaan termiä sekalainen yhdyskuntajäte (sekajäte) kuvaamaan syntypaikalla lajiteltua

kierrätyskelvotonta jätettä. Tällöin ihmisten olisi nykyistä helpompaa toimia niin yrityksissä kuin kotonaan samalla tavalla niin, että uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen soveltuvat jätteet lajitellaan omina lajeinaan ja kierrätykseen soveltumattomat jätteet laitetaan sekajätteeseen (sekalainen yhdyskuntajäte).

21 a §. Kiinteistön haltijan tiedonjakovelvollisuus

Lisäys kiinteistön haltijan tiedonjakovelvollisuudesta kiinteistön käyttäjille on hyvä. Saumaton yhteistyö kiinteistön haltijan ja jätehuollon järjestäjän kesken on vaikuttavuuden kannalta keskeistä. Alueilla, joilla on kunnan järjestämä jätteenkuljetus, yhteistyö kunnan jäteyhtiön ja kiinteistön haltijoiden välillä on jo nyt luontevaa.

21 b §. Jätehuoltopalveluiden laatuvaatimukset ja palveluita tarjoavan neuvontavelvollisuus

Kannatamme 21 b §:n lisäystä selvennyksen ja asian korostamisen vuoksi. Pitäisi jo nyt olla itsestään selvää, että jätehuoltopalveluiden tarjoajat tuntevat voimassa olevat säännökset ja määräykset ja toteuttavat ainoastaan niiden mukaista jätehuolto kiinteistöille. Olennaista on, että palveluntarjoaja opastaa kiinteistön haltijaa valitsemaan sellaiset jätehuoltopalvelut, jotka ovat säännösten mukaisia ja joilla saavutetaan paras ja tehokkain lopputulos jätehuoltoon.

22 §. Valtion viranomaiset

Kannatamme Luonnonvarakeskuksen nimeämistä elintarvikejätteen vähentämistä koordinoivaksi viranomaiseksi.

57 §. Tuotteen jakelijan tiedottamisvelvollisuus

Tuotteen jakelijan nykyistä näkyvämpi tiedottamisvelvollisuus on kannatettava. Tällöin myös kuntien jäteyhtiöiden toteuttama neuvonta ja tiedotus pystytään nykyistä helpommin kytkemään yhteen niin, että palvelut ovat kotitalouksille helppoja löytää ja käyttää.

93 §. Jäteneuvonta ja -tiedotus

Muutokset ovat kannatettavia lukuun ottamatta 3. momentin asetuksenantovaltuutta, jolla voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä neuvontaan ja tiedotukseen käytettävän rahoituksen määrästä ja laskentaperusteista.

Kannatamme neuvonnan ja tiedotuksen keskeisimpien teemojen nostamista jätelakiin.

Kunnan jäteyhtiöiden keskeisenä lakisääteisenä tehtävänä on jo pitkään ollut neuvonnan ja tiedotuksen järjestäminen. Neuvonnan teemat ja kärjet päätetään alueellisten olosuhteiden ja tarpeiden mukaan vuosittain valiten tapauskohtaisesti tehokkaimmat tavat ja kanavat.

Emme kannata, että asetuksella määrättäisiin rahoituksen suuruudesta. Neuvontaan ja viestintään tulee varata riittävästi rahoitusta, mutta riittävyyden arviointi tulee jättää kunkin toimijan omaan harkintaan. Lounais-Suomen Jätehuolto raportoi jo tällä hetkellä vuosittain neuvontaan ja tiedotukseen käytetyt varat kertoessaan perusmaksun käytöstä.

100 §. Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin

-

121 §. Velvollisuus laatia siirtoasiakirja

Kannatamme muutosta, jolla vähennetään siirtoasiakirjavelvollisuuden aiheuttamaa hallinnollista taakkaa.

122 §. Tiedonsaantioikeus

-

124 §. Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

Ehdotus tarkastusten ja valvonnan lisäämisestä erilliskerättäviin jätteisiin on sinänsä kannatettava, mutta nytkään kuntien käytössä olevat ympäristönsuojelun resurssit eivät riitä hoitamaan kaikkia lakisäätteisiä valvontatehtäviä halusta huolimatta. Valvontaan suunnattujen resurssien tulee olla tasapainossa valvontavelvoitteiden kanssa. Uusien, laajavaikutteisten velvoitteiden säätäminen heikentää kohtuuttomasti jo ennestään kuormittunutta ja kestämatöntä ympäristönsuojelun valvontatilannetta.

Voimaantulosäännös

-

Laki harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta & säännöskohtaiset perustelut

6 §. Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

-

Muuta huomioitavaa

Mahdolliset muut huomiot hallituksen esitysluonnokseen

-

Turpeinen Jaana
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy